

Posudek oponentky na diplomovou práci Gabriely Göttelové

Otázky nabývání státního občanství

zejména ve vztahu ke státům Blízkého východu

Posuzovaná práce má celkem 65 stran vlastního textu, dále obsahuje české a anglické shrnutí, přílohy, seznam použitých pramenů a literatury a seznam zkratk. Formálně splňuje nároky kladené na tento typ prací.

Vybrané téma považuji nejenom za velmi zajímavé a aktuální, jak z hlediska státoobčanské problematiky, tak i z pohledu postavení státu a jeho charakteru v moderním světě. Lze také souhlasit s autorkou, že jde o téma u nás málo zpracované. O to více oceňuji její práci s literaturou a prameny, které nejsou běžně dostupné.

Z formálního hlediska je práce velmi pěkná, autorka dobře pracuje s odkazovým a citačním aparátem, a to jak s právními předpisy, tak s odbornou literaturou. V práci se neobjevují gramatické ani stylistické chyby, její čtivý styl není na úkor odbornosti textu. Jak už jsem zmínila v úvodu, velmi oceňuji výběr literatury a zpracování původních pramenů. V práci poněkud postrádám přesnější vymezení její metodologie. Autorka pouze uvádí, že cílem práce není toliko porovnat jednotlivé způsoby nabývání státního občanství či principy jednotlivých úprav, jako spíše porovnat kořeny, obsah a význam státního občanství. Právě ovšem široký záběr práce (ve smyslu zpracování několika rozdílných úprav, jejich genezí a významu) spolu se zvoleným obecným přístupem totiž v případě rozsahu diplomové práce vede buď k pomnutí některých důležitých aspektů či k zůstávání na jejich povrchu. Diplomantce se však toto úskalí podařilo až na některé výjimky vcelku dobře zvládnout a zachovat kvalitní rozbor v jednotlivých oblastech.

K práci s prameny mám ještě jednu připomínku. V některých případech, jako např. u současné právní úpravy státního občanství ČR, bych považovala za vhodnější pracovat přímo s příslušnou judikaturou či právními předpisy než pouze s odkazy na literaturu.

Pokud jde o obsah práce, je třeba především uvést, že vybraná tematika je ve své podstatě ojedinelá a autorka se této výzvy ujala úspěšně. Práci tvoří v podstatě dvě části: první je věnována právní úpravě státního občanství České republiky, druhá pak institutu státního

občanství vybraných zemí Blízkého východu, resp. Izraele, Jordánského království a Palestinským územím. Především druhá část práce je zajímavým náhledem do problematiky státního občanství vybraných států Blízkého východu, kdy autorka popisuje nejenom právní úpravu, ale i další souvislosti a specifické problémy, které mají zásadní vliv na vztah státu a jednotlivce v jednotlivých oblastech. Podařilo se jí tak vystihnout specifika státního občanství a jeho podmíněnost historickými, politickými a kulturními okolnostmi. Pozitivně hodnotím závěrečnou část diplomové práce, v níž autorka porovnává některé otázky vztahující se ke státnímu občanství. Bylo by jistě zajímavé, pokud by autorka měla možnost na tuto část navázat v dalším výzkumu.

K práci mám několik menších připomínek, vyplývajících z toho, že vybrané téma zahrnuje řadu oblastí, jejichž podrobnější analýzu je složité podat v rozsahu předkládané diplomové práce. Tak např. v úvodu práce postrádám zmínku o pojetí občanství v řeckých polis ve vztahu k počátkům institutu státního občanství. Zcela nerozumím tvrzení na str. 7, že v období 1949-1989 na jedné straně lze pozorovat porušování lidských práva např. v oblasti odnímání čs. občanství, na druhou stranu pronikání některých demokratických prvků, jako např. zrovnoprávnění mužů a žen? U významu mezinárodních smluv o lidských právech ve vztahu ke státnímu občanství by bylo dobré zmínit také postoj ČR k Úmluvě o právním postavení osob bez státní příslušnosti vyjádřený ve výhradách k této úmluvě, a to i proto, že se této problematice diplomantka na několika místech práce věnuje. Z obdobného důvodu by se mohla více vyrovnat s otázkou právní úpravy státního občanství v souvislosti s rozdělením federace, a to včetně související judikatury. Také Evropská úmluva o státním občanství by zasloužila alespoň stručnou charakteristiku z hlediska jejího významu pro ČR. Tuto svou kritiku „české“ části práce uzavřu poznámkou k tomu, že v ní poněkud postrádám její kritické zhodnocení, m. j. tato část na str. 15 končí poněkud nešťastně jakoby v polovině odstavce.

Pokud jde o druhou – blízkovýchodní část práce – zde mám spíše než připomínky několik otázek, které by mne zajímaly, a domnívám se, že i vhodně práci doplnily. Např. by mne zajímalo složení obyvatelstva v jednotlivých státech z hlediska jejich statusu, jakož i případné rozdíly v jejich postavení – viz např. nerovnost mezi Židy a nežidy v Izraeli a její důsledky na postavení obyvatelstva či ne otázka homogenity obyvatelstvo Jordánska (str. 42).

Závěrem shrnuji, že předložená práce je velmi pěkná a líbí se mi i proto, že je z ní zřejmý zájem autorky a její osobitý přístup k problematice. Jak jsem již uvedla, domnívám se, že by bylo přínosné, pokud by mohla ve zpracování problematiky navázat dalším badatelským počinem.

Posuzovanou diplomovou práci doporučuji k ústní obhajobě.

doc. JUDr. Helena Hofmannová, Ph.D.

V Praze dne 12. 9. 2017